

18 Δεκεμβρίου 1954, ένας λαός, τα νιάτα της Κύπρου στη Λευκωσία σε μια φωτογραφία

Στις 18 Δεκεμβρίου 1954 και ενώ η συζήτηση της προσφυγής της Ελλάδος στον Ο.Η.Ε. για το Κυπριακό Ζήτημα συνεχιζόταν, νεαροί μαθητές της Λευκωσίας της Λάρνακας και της Λεμεσού ξεσηκώθηκαν για να υποστηρίξουν στους δρόμους την ελλαδική προσπάθεια. Το αποτέλεσμα της προσφυγής δεν ήταν αυτό που ήθελε η Αθήνα. Το αποτέλεσμα όμως των μαθητικών κινητοποιήσεων ήταν εντυπωσιακό. Η μαθητιώσα νεολαία επέδειξε θέληση, φρόνημα, αγωνιστικότητα για αποτίναξη του βρετανικού ζυγού. Στη Λεμεσό συνέβησαν βίαια επεισόδια. Ένας μαθητής τραυματίστηκε πολύ σοβαρά από τους Βρετανούς, ήταν ο Ρένος Χρίστου Πουγιούκας.

Η εισήγηση προσπαθεί να φέρει στο φως άγνωστες πτυχές αυτής της κινητοποίησης. Στη Λευκωσία η κινητοποίηση αποτυπώθηκε κυρίως σε μια φωτογραφία που λήφθηκε στις 9:30 το πρωί από τον Φώτο Σμάρτ. Στη φωτογραφία αποτυπώνονται δώδεκα-χρόνων παιδιά (μαθητές) να κυματίζουν στη γέφυρα Κάνιγκος, έξι ελληνικές σημαίες. Τραγουδούσαν στην ειρηνική κινητοποίησή τους το εμβατήριο: «σκέπασε μάνα σκέπασε». Ήταν μαθητές της Β΄ τάξης του Δημοτικού του Κολλεγίου Λευκωσίας και μαθητές του Παγκύπριου Γυμνασίου.

Η γνωστή φωτογραφία δεν δημοσιεύτηκε πουθενά. Μετά τη λήξη του αγώνα ο φωτογράφος πούλησε τη φωτογραφία στο Αρχείο Τύπου και Πληροφοριών. Η φωτογραφία κυκλοφόρησε και σε επετειακό γραμματόσημο της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και σε επετειακή κάρτ-ποστάλ για τα 60 χρόνια του αγώνα της ΕΟΚΑ στις 2 Απριλίου 2015 από την Κυπριακή Φιλοτελική Εταιρεία.

Η απήχηση των ανά την Κύπρο μαθητικών διαδηλώσεων ήταν τεράστια. Ποιοι ήταν οι πρωτεργάτες αυτής της διαδήλωσης; Ποιος ήταν ο εμπνευστής της; Πού είχαν τις σημαίες κρυμμένες οι μαθητές της Λευκωσίας; Γιατί πλείστοι μαθητές στη φωτογραφία φορούσαν χειμωνιάτικα με κοντά μαθητικά παντελονάκια; Ποιοι είναι οι εικονιζόμενοι στη φωτογραφία;

Σε αυτά και άλλα ερωτήματα η εισήγηση θα προσπαθήσει να δώσει απαντήσεις.